

9. «Про нотаріат»: Закон України від 2 вересня 1993 року № 3425-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 39. — Ст. 383.

Ключові слова: нотаріус, відповідач, третя особа, свідок, юридична заінтересованість.

Науковий керівник: ст. викладач Притуляк В. М.

Задорожна Софія Володимирівна

студентка 3 курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОКАЗІВ

Належні і допустимі докази у справі не завжди знаходяться в розпорядженні сторін, на яких покладений обов'язок по доказуванню обставин. Трапляються також випадки, коли внаслідок настання певних обставин, доказ, який має бути використаний у справі — може бути втрачений, знищений, або отримання такого доказу може бути значно ускладнено. Внаслідок цього, учасник процесу об'єктивно буде позбавлений можливості довести обставини, які підтверджують його вимоги. Саме, з метою недопущення випадків втрати доказів, забезпечення об'єктивного та всебічного розгляду і вирішення справи, існує інститут забезпечення доказів у цивільному судочинстві. Оскільки забезпечення доказів є процесуальною дією, тому остання має здійснюватись в установленому законодавством порядку, який передбачений ЦПК України. В зв'язку з цим ми дослідимо процесуальний порядок забезпечення доказів за цивільним процесуальним законодавством України.

Виходячи зі змісту статті 116 ЦПК України, забезпечення доказів здійснюється виключно за ініціативою заінтересованої в цьому особи, яка здійснюється шляхом подання відповідної заяви. Це означає, що суд немає повноважень з власної ініціативи здійснювати будь-які дії, спрямовані на забезпечення доказів.

Проте, варто зазначити, що зустрічаються випадки, коли судді ототожнюють витребування доказів, як спосіб забезпечення доказів передбачений статтею 116 ЦПК України, та витребування доказів під час судового розгляду, що передбачене статтею 84 ЦПК України. На відміну від останнього, до заяви про забезпечення обов'язково додається документ про сплату судового збору [1, с. 126].

Дотримання вимог щодо змісту заяви про забезпечення доказів, що встановлені статтею 117 ЦПК України, є обов'язковим. Оскільки у

випадку їх недотримання, заява про забезпечення підлягає поверненню заявнику (частина 4 статті 117 ЦПК України).

У випадку, коли судом встановлено відповідність заяви вимогам законодавства, остання розглядається протягом п'яти днів з дня її надходження до суду. Про дату, час та місце розгляду повідомляється заявник та інші особи, які можуть отримати статус учасника справи. У випадку неявки належним чином повідомлених осіб, розгляд заяви про забезпечення здійснюється за їх відсутності.

Законодавством встановлено випадки, коли інші учасники, або особи, які можуть отримати такий статус (крім заявника), не повідомляються про розгляд справи: 1) коли існують невідкладні випадки (наприклад певний доказ, є річчю, що швидко псується); 2) якщо неможливо встановити інших учасників; 3) у разі, якщо повідомлення іншої сторони може ускладнити отримання такого доказу. В такому випадку, заявник має подати клопотання про розгляд заяви про забезпечення без повідомлення інших учасників та вказати відповідні підстави для такого розгляду.

За результатами розгляду заяви про забезпечення доказів суд постановляє ухвалу про задоволення чи відмову у задоволенні заяви. У разі задоволення заяви суд в ухвалі зазначає доказ, а також дії, що необхідно вчинити для його забезпечення [2].

Варто зазначити, що оскарження ухвали про забезпечення доказів не зупиняє її виконання, а також не перешкоджає розгляду справи. Це означає, що у разі оскарження цієї ухвали до суду апеляційної інстанції направляється не цивільна справа, а виділені відповідні матеріали (копія позовної заяви, заява про забезпечення доказів, оригінал оскаржуваної ухвали, тощо), а після розгляду скарги апеляційним судом ці матеріали повертаються до суду для залучення до матеріалів цивільної справи.

Дуже важливим моментом, що з'явився у новій редакції ЦПК України є те, що ухвала про забезпечення доказів є виконавчим документом та підлягає негайному виконанню в порядку, встановленому для виконання судових рішень. Тобто, для виконання ухвали про забезпечення доказу тепер не потрібно окремо отримувати виконавчий лист, а на підставі ухвали можливо одразу звертатись до органів державної влади, що реалізують політику у сфері виконання судових рішень.

Положення чинного ЦПК України, щодо забезпечення доказів, дозволяють суду уповноважити на одержання доказів заінтересовану сторону, тобто заявника чи його представника. А щодо осіб, в яких наявні докази, кодексом передбачено зобов'язання, а саме: будь-яка особа, у якій знаходиться доказ, повинна видати його на вимогу суду, включно із учасником справи. А у разі неподання учасником справи з неповажних причин або без повідомлення причин доказів, витребуваних судом, суд залежно від того, яка особа ухиляється від їх подання, а

також яке значення мають ці докази, може визнати обставину, для з'ясування якої витребувався доказ [2].

Таким чином, інститут забезпечення доказів вносить та закріплює певні гарантії та реальні можливості сторони отримати доказ і відповідно довести в установленому законодавством порядку свої вимоги та заперечення.

Список використаних джерел

1. Зейкан Я.П. Цивільний процесуальний кодекс України. Станом на 15.06.2011: Науково-практичний коментар. – К.: КНТ, 2011. – 680 с.
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-41, 42. – Ст. 492.

Ключові слова: докази, забезпечення доказів, заявник, ухвала про забезпечення доказів, витребування.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Гонгало Р. Ф.

Каспрак Вікторія Іванівна

студентка 3-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Питанню забезпечення позову у цивільному процесі завжди приділялось багато уваги не тільки з боку науковців, а і серед юристів-практиків. На сьогоднішній день цивільне законодавство зазнало значних змін, що суттєво позначилось і на інституті забезпечення позову.

Одним із недоліків судового способу захисту порушеного права є його фактична неоперативність, формальна зарегульованість, що зумовлено вимогою суворого дотримання цивільної процесуальної форми. Наслідками цього може бути затягування розгляду справи, порушення права особи-заявника на розгляд його вимог, адресованих суду, протягом розумного строку, зловживання заінтересованими учасниками процесу своїми процесуальними правами. Найгіршою видається ситуація, коли через такі недоліки порушене право особи взагалі не зможе бути захищене судом з огляду на об'єктивну обмеженість його існування в часі, здатність із плином часу втрачати свої властивості, які наділяють це право певним аксіологічним змістом.